

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ - ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

Στους συντελεσμένους χρόνους (ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟ-ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟ-ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛ.) τα ρήματα στην αρχή του θέματός τους παίρνουν αναδιπλασιασμό σ' όλους τους τύπους (εγκλίσεις, απαρέμφατο και μετοχή).

Τα είδη του αναδιπλασιασμού είναι τρία:

α) επανάληψη του αρχικού συμφώνου του ρήματος + ε

β) συλλαβική αύξηση (έ-)

γ) χρονική αύξηση (αλλαγή του αρχικού φωνήεντος του ρήματος)

➤ Ιδιαίτερο είδος αναδιπλασιασμού είναι ο αττικός (κάποια ρήματα από α, ε, ο επαναλαμβάνουν τα δύο πρώτα γράμματα του θέματος και μετά παίρνουν και χρονική αύξηση π.χ ὀρύττω → ὀρ-ώ-ρυχα)

Συγκεκριμένα, όταν το ρήμα αρχίζει από:

❖ **ΕΝΑ** απλό σύμφωνο (εκτός του ρ και των διπλών ζ, ξ, ψ):

αναδιπλασιασμός = επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε

π.χ. λύω → λέ-λυκα, έ-λε-λύκειν

➤ **ΕΞΑΙΡΕΣΗ**: τα δασέα τρέπονται στα αντίστοιχα ψιλά φ → π, χ → κ, θ → τ

π.χ. φυτεύω → πε-φύτευκα, έ-πε-φυτεύκειν

❖ **ΕΝΑ** διπλό σύμφωνο (ζ, ξ, ψ) ή ρ (το ρ διπλασιάζεται):

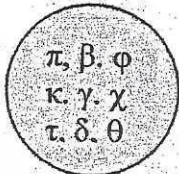
αναδιπλασιασμός = συλλαβική αύξηση (έ-)

π.χ. ψηφίζω → έ-ψηφίκα, έ-ψηφίκειν, ρίπτω → ῥριφα, ῥρίφειν

❖ **ΔΥΟ** σύμφωνα από τα οποία το πρώτο είναι άφωνο και το δεύτερο ένρινο ή υγρό:

αναδιπλασιασμός = επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε

1^ο

2^ο

π.χ. γράφω → γέ-γραφα, έ-γε-γράφειν

❖ **ΔΥΟ** σύμφωνα χωρίς να είναι το πρώτο άφωνο και το δεύτερο ένρινο ή υγρό (δηλ. με κάθε άλλο συνδυασμό συμφώνων):

αναδιπλασιασμός = συλλαβική αύξηση (έ-)

π.χ. σπυδάω → έ-σπυδάκα, έ-σπυδάκειν, φθείρω → ῥ-φθαγκα, έ-φθάρκειν

❖ **ΤΡΙΑ** σύμφωνα: αναδιπλασιασμός = συλλαβική αύξηση (έ-)

π.χ. στρατεύω → έ-στράτευκα, έ-στρατεύκειν

❖ **ΦΩΝΗΕΝ**: αναδιπλασιασμός = χρονική αύξηση (αλλαγή αρχικού φωνήεντος)

π.χ. ἐλπίζω → ἥλπικα, ἥλπίκειν, ὀρίζω → ὠρικά, ὠρίκειν

Σημ. 1: Ο ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ ως ιστορικός χρόνος παίρνει και αύξηση.

Σημ. 2: Στα σύνθετα ρήματα ο αναδιπλασιασμός, όπως και η αύξηση, μπαίνει μετά την πρόθεση.

π.χ. καταλύω → καταλέλυκα, κατελελύκειν / ἐγγράφω → ἐγγέγραφα, ἐνεγεγράφειν

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ	ΠΡΚ - ΥΠΕΡ	ΚΛΙΣΗ	
• <u>φωνηεντόληκτα</u> →	- κα - κειν	ΠΑΡΑΚΕΙΜ.	ΥΠΕΡΣΥΝΤ.
• <u>οδοντικόληκτα</u> →	- κα - κειν	- κα	- κειν
(τ, δ, θ) ζ		- κας	- κεις
• <u>χειλικόληκτα</u> →	- φα - φειν	- κε	- κει
(π, β, φ) πτ		- καμεν	- κεμεν
• <u>ουρανικόληκτα</u> →	- χα - χειν	- κατε	- κετε
(κ, γ, χ) ττ/σσ		- κασι(ν)	- κεσαν
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ : αναδιπλασιασμός + θέμα + κατάληξη			
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ : αύξηση + αναδιπλασιασμός + θέμα + κατάληξη			

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ – ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

Στους συντελεσμένους χρόνους (ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟ – ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟ – ΣΥΝΤΕΛ. ΜΕΛΛ.) τα ρήματα στην αρχή του θέματος τους παίρνουν **αναδιπλασιασμό** σ' όλους τους τύπους (εγκλίσεις, απαρέμφατο και μετοχή).

Το ρήμα αρχίζει από :		Είδος αναδιπλασιασμού
A	1) ΕΝΑ απλό σύμφωνο (εκτός του ρ και των διπλών ζ, ξ, ψ)	Επανάληψη του αρχικού συμφώνου + ε * τα δασέα σύμφωνα τρέπονται στα αντίστοιχα ψιλά $\chi \rightarrow \kappa, \phi \rightarrow \pi, \theta \rightarrow \tau$ λύω → Λέ-λυκα, έ-λε-λύκειν γράφω → γέ-γραφα, έ-γε-γράφειν φυτεύω → πε-φύτευκα, έ-πε-φυτεύκειν
	2) ΔΥΟ σύμφωνα, από τα οποία : $\left\{ \begin{array}{l} \text{το πρώτο είναι άφωνο} \\ \text{(κ, γ, χ / π, β, φ / τ, δ, θ)} \\ \text{και το δεύτερο ένρικο ή υγρά} \\ \text{(μ, ν / λ, ρ)} \end{array} \right.$	
B	1) ΕΝΑ διπλό σύμφωνο (ζ, ξ, ψ)	Συλλαβική αύξηση (έ-) ψηφίζω → έ-ψηήφικα, έ-ψηήφικειν ρίπτω → έ-ρριφα, έ-ρρίφειν (* το ρ διπλασιάζεται) σπουδάζω → έ-σπουδάκα, έ-σπουδάκειν στρατεύω → έ-στράτευκα, έ-στρατεύκειν
	2) ρ 3) ΔΥΟ σύμφωνα, χωρίς να είναι το πρώτο άφωνο και το δεύτερο ένρικο ή υγρά 4) ΤΡΙΑ σύμφωνα	
Γ	Φωνήεν ή δίφθογγο	Χρονική αύξηση έλπίζω → ήλπιέην, ήλπιέειν

➤ Ιδιαίτερο είδος αναδιπλασιασμού είναι ο αττικός αναδιπλασιασμός :
 κάποια ρήματα που αρχίζουν από α, ε, ο επαναλαμβάνουν τα δύο πρώτα γράμματα του θέματος και μετά παίρνουν και χρονική αύξηση π.χ. όρύττω → όρ-ώ-ρυχα